

de lei în 1921, la peste 569 de milioane de lei în anul 1939. Bineînțeles, principala preocupare a rămas producția de aur, care a crescut de la 763 kg în 1921, la 2.917 kg în 1939, reprezentând o contribuție de 60%-75% la producția totală a României. Beneficiile Societății „Mica” au crescut în mod corespunzător, asigurând acționarilor dividende de 20%-50% după fiecare acțiune.

Autorul nu se mărginește la prezentarea globală a activității concernului „Mica”, ci revine în mod amănunțit pentru a descrie cu precizie fiecare compartiment de activitate. În acest sens se inaugurează o interesantă inovație metodologică de analiză a activității economice, întrucât autorul se străduiește să contureze principalele sectoare și fiecare întreprindere în parte, începând cu exploatarea metalelor prețioase, până la alte domenii ale industriei extractive și sfârșind cu activitățile adiacente. Ulterior autorul își focalizează atenția asupra unităților productive din zona „Mica”-Brad, înfățișând structura organizatorică a Direcțiunii Minelor, precum și modul de desfășurare a activităților productive. Ar fi greșit să credem că numai aspectele tehnico-financiare îl preocupă pe autor, întrucât există numeroase referințe la factorul uman, la peisajul social al perimetrelor aurifere. Reiese că numai în zona Brad-Tebea numărul angajaților a crescut de la 2.200 de persoane la 4.300 de persoane, între anii 1921-1946. Sunt prezentate străduințele de natură socială ale Societății „Mica”, începând cu pregătirea profesională a lucrătorilor și până la atenția acordată asigurării locuințelor în colonii muncitorești, a aprovizionării cu articolele de consum cele mai importante, oferind, pe lângă aceasta, credite ieftine în condiții avantajoase.

Cartea se încheie prin descrierea unor aspecte interesante privind modul de desfășurare a naționalizării complexului „Mica”-„Brad”, în anul 1948, respectiv preluarea ei forțată de către puterea de stat comunistă. Prezentarea amănunțită și atotcuprinzătoare a activității Societății „Mica” reprezintă o contribuție binevenită la zugerăvirea vieții social-economice a României în prima jumătate a secolului al XX-lea, bazată pe o documentație extrem de bogată. Pe lângă efortul de interpretare, autorul a pus la îndemâna cercetătorilor date abundente cu privire la principalele tendințe ale evoluției economice românești.

Ludovic Báthory

Mircea BARON, *Din istoria mineritului aurifer în România, 1918-1948*, Petroșani, Edit. Universitas, 2007, 224 p.

Având în vedere ponderea extracției metalelor prețioase în dezvoltarea economiei românești după Primul Război Mondial, este binevenită o reconstrucție sintetică a mineritului auro-argintifer în prima jumătate a secolului al XX-lea. Profesorul Mircea Baron, de la Universitatea din Petroșani, și-a asumat astfel o sarcină dificilă, încadrând, însă, această ramură extractivă de bază în peisajul social-economic general al României. Pe lângă aceasta, încearcă să scoată în evidență caracteristicile generale ale mineritului românesc în cel de al doilea capitol al cărții, mergând pe etape istorice. Conform faptelor expuse de autor, se observă creșterea treptată a rolului jucat de stat în minerit, deja în perioada interbelică, în timpul celui de Al Doilea Război Mondial coordonarea statală ridicându-se pe o treaptă superioară. Cu atât mai mult, după anul 1945, guvernele dominate de comuniști au determinat creșterea rolului statului în controlul și conducerea activității în minerit. În acest scop, în guvernul dr. Petre Groza a luat naștere Ministerul Minelor și Petrolului, care va căuta să preia cât mai multe atribuțiuni în dauna întreprinderilor particulare. Autorul subliniază că, pe lângă aceasta, guvernele României trebuiau să țină seama de influența crescândă a Uniunii Sovietice în viața economică românească, de imixtiunea sporită a consilierilor economici sovietici. Cea mai gravă formă de imixtiune sovietică au reprezentat-o „sovromurile” și autorul caută să elucideze anumite aspecte neclare până acum referitoare la constituirea acestora, într-un subcapitol special, foarte interesant în acest fel. Pe lângă rolul jucat de stat, autorul scoate în evidență contribuția capitalului bancar și industrial la dezvoltarea și modernizarea mineritului românesc. Autorul combate concluziile negativiste în aprecierea rezultatelor obținute în minerit și subliniază că s-au obținut rezultate certe în

domenii ca dotarea tehnică a instalațiilor miniere și prelucrarea produselor primare, pregătirea personalului tehnic și a cadrelor de specialitate, organizarea în asociații profesionale pe ramură, editarea unor periodice și lucrări dedicate mineritului și metalurgiei.

Autorul dedică cel de al treilea capitol al cărții exclusiv industriei extractive a metalelor prețioase, scoțând în evidență rolul aurului și argintului pe plan istoric mondial, cât și importanța acestei ramuri miniere pentru economia românească. Evoluția cantitativă a producției aurifere prezentată de autor reprezintă un argument convingător în acest sens. În acest context sunt descrise regiunile aurifere ale României, punându-se un accent deosebit pe „patrulaterul aurifer” al Munților Apuseni. Rolul statului în evoluția mineritului aurifer este încă o dată scos în evidență, iar analiza cea mai detaliată se referă la politica statului privind prețul metalelor prețioase. Autorul subliniază faptul că statul a acordat prețuri tot mai înalte pentru achizițiile de aur, în condițiile în care se ajungea la filoane tot mai greu de exploatat, care necesitau cheltuieli de investiție tot mai mari. Aceste investiții au fost conectate de autor la prezența capitalului bancar și industrial în mineritul aurifer. Aspectele tehnice legate de metodele de exploatare și prelucrare a minereurilor aurifere sunt prezentate într-o secțiune specială, acordându-se o atenție deosebită uzinelor metalurgice. Cea mai cunoscută uzină de stat se afla la Zlatna, ulterior acordându-se o atenție sporită uzinei de la Firiza de Jos. După cum arată autorul, progresele cele mai mari le-a înregistrat Uzina Metalurgică de la Târnăveni, după ce a fost preluată de Societatea „Mica”. Fabrica Societății „Phönix” de la Baia Mare a cunoscut, de asemenea, o diversificare treptată a produselor chimice și metalifere obținute.

Înfățișarea activității productive reprezintă o preocupare predilectă a autorului, pe primul plan aflându-se Regia Întreprinderilor Miniere și Metalurgice ale Statului din Ardeal (R.I.M.M.A.). Modul de activitate și organizare a minelor statului este descris amănunțit, începând cu cele din zona Baia Mare și până la cele din Munții Apuseni. Societățile particulare și asociațiile miniere ocupă și ele un loc important în economia lucrării și cititorul află cu această ocazie că societatea carboniferă „Petroșani” a jucat, cu timpul, un rol tot mai mare și în extracția metalelor prețioase. Societatea „Mica” este amintită în treacăt de această dată, întrucât autorul a dedicat un volum special activității ei. Tot astfel, alte asociații și societăți miniere înfățișate de autor sunt reluate în volumul amintit, întrucât au ajuns în sfera de influență a Societății „Mica.”

Profesorul Mircea Baron înfățișează un tablou aproape complet asupra mineritului auro-argintifer în România, având la bază o documentație extrem de abundentă din fondurile arhivistice locale, cât și din literatura tehnică și istorică de specialitate. Trăsăturile generale ale vieții economice românești din prima jumătate a secolului al XX-lea sunt evocate astfel în mod convingător.

Ludovic Báthory

Cristina RIȘCUȚA, *Exploatarea Roșia Montană. Investiții economice și realități social-culturale (1919-1948). Roșia Montană Mine. Economic Investments and Social-Cultural Realities (1919-1948)*, Alba Iulia, Edit. Altip, 2007, 151 p.

În prima jumătate a secolului al XX-lea dezvoltarea industriei aurifere din România a luat o asemenea amploare, încât prezentarea ei generală în istoriografie nu reușește să reconstituie cu fidelitate procesele economice și sociale în desfășurare. Numeroase exploatări locale denotă nuanțe specifice – foarte interesante, de altfel, din punct de vedere social-cultural – care învederează elaborarea unor studii de amploare specializate pe proiecte regionale. Cercetătoarea Cristina Rișcuța și-a canalizat eforturile în această direcție, reconstituind în amănunțime, cu succes, evoluția minelor și instalațiilor de prelucrare din împrejurimile Roșiei Montane, străveche zonă minieră datând încă din antichitate. Drept urmare, autoarea consideră necesară o scurtă incursiune istorică, pentru a face într-adevăr inteligibilă importanța și ponderea exploatărilor de la Roșia Montană în mineritul aurifer românesc. Reiese că încă în secolul al XIX-lea statul a ajuns să dețină rolul preponderent în zona Roșia Montană. După anul 1918 statul român a preluat aceste exploatări și autoarea reconstituie cu